

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ซึ่งมุ่งศึกษาถึงสภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่เป็นผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้สูงวัยชาย จำนวน ๔๓ คน และผู้สูงวัยหญิง จำนวน ๖๐ คน รวมจำนวนประชากร ๑๐๓ คน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมจากประชากรทั้งหมดของบ้านธรรมปกรณ์ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๗

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

๑. เพศ
๒. อายุ
๓. สถานภาพ
๔. วุฒิการศึกษา

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

๑. ปัญหาในด้านครอบครัว/สังคม	จำนวน ๗ ข้อ
๒. ความใกล้ชิดกับลูกหลานในครอบครัว	จำนวน ๖ ข้อ
๓. ปัญหาด้านสุขภาพร่างกายของผู้สูงวัย	จำนวน ๖ ข้อ
๔. ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้สูงวัย	จำนวน ๖ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมใน
ชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

๑. การปฏิบัติตนของผู้สูงวัยตามหลักไตรลักษณ์	จำนวน ๓ ข้อ
๒. การปฏิบัติตนของผู้สูงวัยตามหลักอริยสัจ ๔	จำนวน ๔ ข้อ
๓. การปฏิบัติตนของผู้สูงวัยตามหลักพรหมวิหาร ๔	จำนวน ๔ ข้อ
๔. การปฏิบัติตนของผู้สูงวัยตามหลักเบญจศีล	จำนวน ๕ ข้อ
๕. การปฏิบัติตนของผู้สูงวัยตามหลักเบญจธรรม	จำนวน ๕ ข้อ
๖. ผู้สูงวัยกับหลักการเว้นจากอบายมุข ๖	จำนวน ๖ ข้อ
๗. ผู้สูงวัยกับความเชื่อเรื่องหลักบุญบาป/หลักกรรม	จำนวน ๖ ข้อ

แบบสอบถามทั้งหมดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Retting Scale) ๕
ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

๓.๔ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังการเตรียมเครื่องมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๓.๔.๑ การเตรียมการก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) ขออนุญาตจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ถึงผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๐๓ คน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่
ได้รับจากการวิจัยขอความร่วมมือและขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล

๒) นัดหมายวัน เวลาในการเก็บรวบรวมแบบทดสอบคืน ตามวันเวลาที่นัดหมาย

๓.๔.๒ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) เข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำตนเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม รorรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

๒) แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างให้ได้ครบตามจำนวนพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับการดำเนินการภายหลังเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยต้องรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วนทุกคนและผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง พร้อมทั้งจัดทำลงรหัส (Coding) และตรวจสอบการลงรหัสด้วยผู้วิจัยเองโดยเรียงลำดับตั้งแต่ ๐๑ - ๑๐๓

๓.๔.๔ นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากร โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปรกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปรกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓) ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปรกรณ์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการเขียนความเรียงเป็นรายด้าน

๔) เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับสภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปรกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปรกรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย การแปลความหมาย

- ๔.๕๐ - ๕.๐๐ สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด
- ๓.๕๐ - ๔.๔๙ สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก
- ๒.๕๐ - ๓.๔๙ สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
- ๑.๕๐ - ๒.๔๙ สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อย
- ๑.๐๐ - ๑.๔๙ สภาพปัญหาของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์และการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยบ้านธรรมปกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด^๑

^๑ ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.